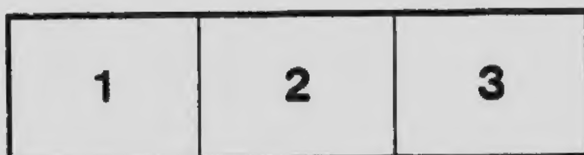
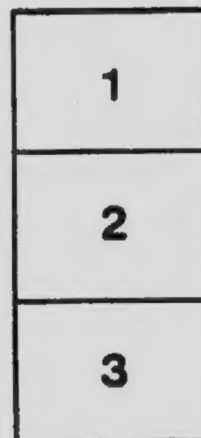
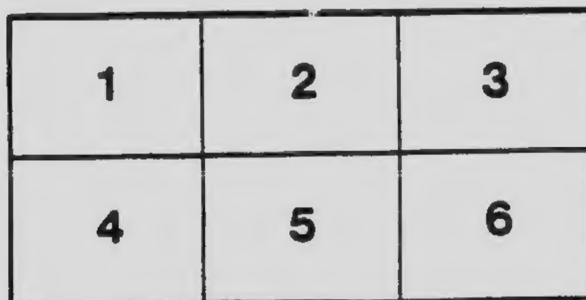

1
2
3

1
2
3

1
2
3
4
5
6

ВИДАВНИЦТВО „РУСКОЇ КНИГАРНІ“
у Вінніпеґу

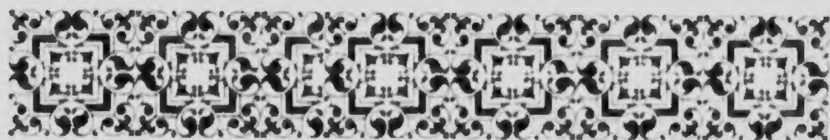

Казки за Жидів.

(ціна 10 центів)

— Вінніпеґ 1910 —
Накладом і черенками Рускої Книгарні

Жидівский котел

Якомусь орендареви пропав котел із винниці, що то горілки на алембик проганяэ ся. Не знати, хто украв; ходит Жидищи, тріпаэ руками, сварит на Іванка, що не пильновав. Але тот відгукнув до Жида: „Пек тобі, нехристе! чорт знаэ де що пропаде, то все до мене, ще я буду твого жидівского кітла стеріг? Було собі з своэю Сурою та бахурами засїсти та стеригти.“ Жид бачит, що сваркою нїчого не зробит з Іваном, даэ эму горівки: „На Іванку, напий ся, та не лай, не свари ся, а скажи таки правду, чи не взяло ти?“ — „Біс твій котел брав.“ — „Цить, цить, Іванку! най эму лихо матери, хто взяв; але ти довідай ся, хто эго взяв, а я тобі ще горівки дам тай пачку тютюну дам; ти таке мудре, Іване, ти було в дворі, ти було у війску, ти всюди було то все знаэш.“ Так він таки: нї і

нї, не знаэ та не дознаэ, хто узяв. А він, чортів син, таки добре знав, бо він таки сам узяв та заніс го в корчі, що за винницею були, тай там і накрив ломачем.

Бо таки Іванко був ледащо таке, що нїхто за кусень хлїба держати не хотїв. Був він з-молоду у господаря, та вигнав го ґазда, бо нї до чого було; відтак взяли до двора, тай там, раз через піянство а друге що любив таки рушити, та вибили, вибили, тай випудили, аж ся закурило. Волочив ся по селу, волочив ся, аж прийшла бранка, взяли і віддали у некрути. Таж бо що нї нащо, то і у війску не будуть держати: побув щось кілька років та приволїк ся знов у своэ село; але хто-ж приймe такого драба, що нї робити не хоче та ще всї знали, же злодїй та пяниця такий, що за келишок горівки і миш би пігнав до Львова. От наняв ся він до Жида до винницї, бо що людяне, то не піде до Жида служити, але найде собі службу хоть у панів хоть у хрестянина. Оттакий то був тот Іванко, як всї грубарі жидівскі.

Питав Жидисько, перепитовав за кітлом, нема, як в землю запав ся. Посходили ся раз люде в неділю як звичайно до корчми, пют, частуют ся, розмовляют, бесїдуют, старі, балакают. Прийшов і Абрамко (орендар) і з ним: „Як ся маєте, добрі люде? богдай ви віковали та здорові горівку пили! чи чули ви, яку я маю шкоду? Ай вай! такий котел новий, що у виниці, та хтось украв; чи не чували ви, люде, чи не продавав хто в місті або що?" А Іванко туж за плечима эго потерпаэ, думаючи, що хто із громади надибав в корчех або що, та й сам відзиваэ ся (бо бачите, на злодію шапка горит): „Е, не журп ся, Абрамку, ще він ся найде, хтоб эго украв? Чужого не було, а свій хотьби узяв, то далеко не понїє, от може де в корчі кинув, тай там лежит; тай де-ж би він эго нїс через село до міста, то би хто узрів із громади." — „Говори си, говори!" перебив арендар: „оно возьме, поговче, порубаэ, забере в міх, тай понесе до міста, продасть тай

пропало.” — „Ба! добре, пане арендарю,” загадав Іванко: „але-ж бо оно буде бренкотіти, то би хто пізнав тай би зловили злодія, тай таки хоть кусьнями, то би ся тобі вернуло.” — „Який бо ти, Іванку дурний, шкода тебе, що-сь такий виріс! а він не возьме в міх полови, насипле, перемішає, возьме на плечі, тай понесе до міста; хто эго буде питати!” — „О, коли так, то пропав уже твій котел,” сказав Іванко урадовавши ся, що эго научив Жид, як що робити. Відтак пійшов Іванко в корчі, розбив котел, порубав, взяв у мішок полови, тай поніс до міста і продав.

Жидівскі гроші.

Ішов раз Жидок із ярмарку та стрітив ся з бідним наймитом, що служби шукав. Ідут собі дорогою, ідут, аж прийшли на брід: Жид скинув свої черевики і стягнув панчохи, позакасував штанята, і бреде у-перед, а наймит іде за

ним в слід. Жид тримаэ і торбину свою, щоби не замокла, і черевики з панчохами тай поли жупана свого, все в одній руці, бо другою підперав ся на палицю, щоб го вода не звернула. От якось тікнув ся на слизкій ріни, звихнув ся, упустив одну полу в во.., крикнув: „ай вай!" — тай вхопив, що мав, і аж повиж го лови підняв. Не упав Жидок, лише троха кафтан замочив ся; але мошонка з грішми вилетіла із кишені, в ..імит ізхилив ся тихенько, засукавши р..кав, тай витягнув із води тай сховав.

Вийшли на берег, обули ся і йдут. На дорозі оглядів ся Жидок: „..й вай! нема гроший, десь загубив; чи не видів ти, Грицю?" — „Ні, не видів." Шукаэ по дорозі, нема. Що-ж робити, пійшли далій. Жид роздумав, що не інакше, не що він загубив на броду, а Гриць, йдучи за ним, уже певно знайшов; але що з ним робити, коли не признаэ ся.

Прийшли до корчми. Жидок став намовляти, щоби Грицъ признав ся, що

знайшов гроші: все купує єму горівки тай примовляє: „Правда, Грицуню, я ішов і ти ішов?“ — „Правда,“ каже Гриць. — „На, напий ся горівки! Правда що я бродив і ти бродив?“ — „Правда.“ — „На, напий ся горівки.“ Гриць випив. „Правда, Грицуню, що гроші бовх?“ — „Правда.“ — „На, напий ся горівки. Правда, Грицуню, що гроші бовх а ти хап?“ — „Брешиш,“ відрізав Гриць. Жид знов взяв хлопа підмовляти, аж ледви неледви навчив Гриця, підпоюючи, що він признав ся, що гроші бовх а він хап.

Жидок урадував ся, що уже Гриць признає ся. „Ходїм Грицуню, тепер до пана, аби сь пак і перед паном так казало, а я тобі ще куплю горівки.“ Гриць підпивши, каже, що добре, але я так не піду босий та обідраний; дай менї чоботи та кожух та добру шапку, то я і стану перед чортом, не то перед паном.

Жид пошварґетїв щось по своєму з орендарем, аж тот за ключі і отворив комірку; аж там всего як на ярмарцї: і

опанчів, сердаків і кожухів, і шапок і чобіт жовтих сафянових і чоловічих таки шканових, ба й були бекеші, перемітки, вибачте і спідниці, загортки, хустки; ба тут і желїзо: чересла, леміші, паралники, лопатнї, свердлї, вісняки, різаки, сокири-тесники, всякого було: все тото, бачете добрі люде позаставляли за горілочку, кому треба або на празник або на поминки, обідню справити, або як кому Біг дасть весїлэ справляти або і христини, на все треба горілки, щоби людий добре почастовати, аби тямили гостину. Тай передновок не мало оскорбит: в осени, коли Біг гаразд уродит, то і байдуже. хто схоче, обірве; витуманит і Жид, кілько схоче, у ґазди зерна: чоловік му за в-пів дармо даэ, Жид собака пряче в свої засіки — аж до переднівку, тоглї, коли господарі свій хліб з'їдять а купити нема за-що ідут до Жида, заставляют послїдне, аби дїти годувати; Жид даэ на веснї, коли хліб підскочив в гору, а в осени, як цїна спаде, то і в троэ возьме від госпо-

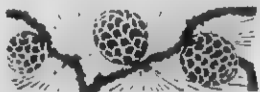
даря, та ще за шкоду, що наросте від Юра до Михайла, удре добре, а статки та маэтки лежат у Жида: прийде зима, бере кожух а закладаэ Жидови сердака та онанчі; прийдут жнива, то заложит сокиру а серп возьме.

Оттак то господарюют наші господарі: працюют гірко, а їх працю або чорт або Жид бере. А богдай вас з вашим господарством! Час би уже, честні ґазди розум мати та не дати ся леда Жидовину за ніс водити.

Так Жиди убрали нашого Грицця і в чоботи і в кожух, дали і шапку і пійшли собі оба до пана. Зараз став Жидок скаржити ся на Грицця перед паном: „Вельможний пане! Ми оба ішли з ярмарку, прийшли на брід, мої гроші бовх, а Гриць хап!“ А Гриць відрізав: „брешиш.“ Пан розсьмяв ся на всю губу і каже: Як то було, як? Жид: „Вельможний пане! ось так се було: Правда Грицуню, що я ішов і ти ішов?“— „Правда.“ — „Отже бачите вельможний пане, я

ішов і він ішов; до Гриця: „правда, що я бродило і ти бродило?"— Правда. — „Видите вельможний пане, що признав ся" каже Жид трінотячи. „Правда, Грицуню, що гроші бовх а ти хап?"— „Брешеш," відтяв Гриць. Пан знов зареготав ся. А Грицько, осьмілившись, каже до пана: „Що то вельможний пано за нащастливий Жидище! він скаже, що й сей кожух я эму взяв?" —„Так не чий, як не мій!" — „А може і чоботи не мої!" — „Таже-ж не твої." — „Може і шапка не моя?" — „Лихо твоїй матери, та то не твоэ, давай сюди!" скричав Жид, та взяв сїпати парубка за кожух та за шапку. А пан розсердив ся, казав Жида замкнути до арешту а хлопа пустив гет. Паробок собі пішов своэю дорогою, мав і кожух і шапку і чоботи і гроші.

От таке трафило ся мужикови (коли се правда) раз Жида обдурити.

Як Жид козаків бояв ся.

Було то колись, та уже дуже давно, ще небіжчик дід росказовав, як то козаки заворушились на своїх ворогів: тож то була різня! Господи прости гріхи! в кождім місті, в кождім дворі страх як на страшний суд, а Жиди то так ся попереполохали, що де котрий міг улізти, хоч в мишачу діру, то і там сидів, доки біда не минет-ся.

Оден Жидок десь вирвав ся, та утікав десь чи до своїх чи що, та нагнав эго хлоп з порожним возом: „Куда ти, нехристе, плетеш ся?" — „Ох, до того а до того села, коби-сте, пане господарю, підвезли з-трохи, я би вам так заплатив, що ну!" Змовили ся, згодили ся, взяв мужик Жида на віз та затяв коні: вэ!

Але Жидок зупинив эго: „Погоди, Іване, памятай, Іване, уважай добре, щоби де не подибати козаків, бо тепер всюди уганяют та бідному Жидкови не далут і душі виховати." — „А мені що до того ?" сказав Іван: „най тебе і живцем

спекуг, то мені байдуже." — „Але, Іване, нехай Біг боронит, щоби они мене Жида пекли; чи они але-пак не мают панских волів та коров? От знаэте, Іване, я вам добре заплачу, нате, сховайте лишень тот міночок з грішми, сховай за пазуху, щоби козаки не видерли." — „Я не хочу, ще мені яка біда буде: як би знайшли, то-б і коні пропали; мені нащо? злїзай з воза та гайда до дїдька!" — „Прошу вас, пане господарю, я вам так заплачу, що не може і сам цар лїпше заплатити, лишень везїт!" Мужик з великою бідою пристав, але гроші, каже, я возьму в сакельню межи обрік тай сам присяду, то пдо мною безпечні будут. Жид пристав і поїхали. Їдут, їдут, Жид все оглядаэ ся, чи не покаже ся де який козак, аж стало уже й сонїнько спочивати. Жид добув з міночка свої приказаня, завязав на чоло, обвязав ремінцями лїву руку по локоть, тай взяв свої борухи відправляти, а все Івана випитуэ, чи не видно де козаків.

Підут, їдут, Жидиско ся молит, аж виїхали вивозом на чисте поле. Іван як крикне: „А диви, он де козаки обозом стоят!" і показуэ на полукінки на полю. Жид: „Ай вай! де я ся сховаю?" тай горіниць упав у віз і не розглядів, де що э. Іван порадив, що каже, „ти ляжи горі черевом на возї, а я тебе рядном прикрию, та зведи руки і колїна, а я скажу, що я дзвони везу до монастиря. — „Добре, Іване, добре, боглай вам Біг здоровэ дав!" Жид так зробив, як Іван научив тай поїхали. Жид все питаэ, чи далеко козаки, а тремтит від страху, аж зубами дзвонит. Іван каже: „Ой да! жене один козак просто до нас; пропали ми уже, пропали!" Жид сбомлїз від страху. Під'їхали трохи дальше, хлоп скочив з воза, як затупотит ногами, якби копитами, як крикне не своім голосом: „стій! — тай сам собі у одвіт: „пирру!" Конї стали. Знов буцім козак питаэ, а ногами тупотит: „Де їдеш? що везеш?" — „Я, паноньку, везу дзвони до монастиря."—

„Давай гроші!" — „Нема, паночку любий!" — „А тут що?" та сам луснув по сакельні пужалом, ніби козак нагайкою, а там гроші відозвались, а він себе пужалом через плечі лус, лус, а все то лає то випрошуэ ся, ніби-то за козака і за себе. А далі кричит: „давай гроші.!" — і сам стогне та ніби добуваэ гроші.

Та ще наконець, ніби уже удобрів ся козак, та каже: „А що? голосні твої дзвони?" — тай Жида по колїнах пужалом; а Жид: „бам-м-м!" — „Добрий голос," каже: „а ну другий?" та по руках; а Жид: „день-делень!"—„Добрий," каже: „а ну ще третій?" Як ударит по голові, а Жид: „дзінь!" Та потупотїв трохи коло воза і утих, а по хвили відзиваэ ся і стогне: „Ох, бодай тебе! через твої гроші та позбавив мене здоровя; ох, плечі ж мої! ох, крижі мої:"—„Цить, цить!" відзиваэ ся Жид з-під рядна, очунявши трохи з переполоху: „що то гроші? дурне гроші! Але то як-би був ще раз навернув ся до „дзінь", то би уже не було дзінь, але було би: ґвалт."

Жид Василіянином.

Був то в однім малім містечку дуже мудрий Жид: він був щось двайцять літ шкільником, а такий казали Жиди, був мудрий, що чув, як трава росте: він до нікого і говорити не хтїв, лише все в бублях ґмирав. А було то тогдї, коли козак Гонта (коли чували) Гумань вирізав: так розтягла ся козацька воля по всїй Українї, всюди Жидів та ворогів губили та палили. От і прийшла черга і на наше містечко: козаки розпорошили Жидовину, де-що перерізали, де-що порозбігало ся, а старійші згорнули ся до школи, замкнули ся, та взяли ся молити — бо коли тревога, то і Жид до Бога. Але найдут козаки їх і в школї: всї Жиди, хто міг, поховали ся, що так тїсно було, як оселедцям в бочцї; лишень оден Сруль шкільник, відправивши свої борухи каже, що не боїт ся козаків і вийшов на улицю. Всї дивовали ся, що він такий мудрий і відважний тай дивлять ся вікнами за ним, що із того буде. -- Сруль собі поважно

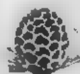
вийшов з книгою на улицю і походжує по улици по-при школу і щось читаэ.

Аж десь і уродили ся козаки та до того: „Коли Жидовина!" А він підняв руку: „Стійте, не колїт!" Козаки схаменули ся та знов до него з грозою: „Що ти за оден?" А Сруль тихенько їм каже: „Та то, панове, добре пізнати, що я не Жид" — „А хтож ти такий?" — „Ле-пак панове" усьміхаючись каже Жид: „та то добре пізнати, що я не Жид; я Василиян з Почаэва." — „А щож ти тут робиш?" — „От - що порабляю: погожаю та Богу ся помоляю," все ласкаво уговорюэ Сруль. — „Та за кого молиш ся?" запитав оден козак. — Та за кого? за пана Гонту та за вельможних козаків панів. — „А возьми ратище на песього сина!" обізвав ся оден із купи козак. А Жид не порозумів тай каже; Але, але! і я кажу; радьте сэ, аби добро було!.. Тут эго козаки і підняли на три списї к горі. Відтак школу підпалили та всїх Жидів як мух подушили.

Жид і капітан у грубі

Раз набігли козаки до корчми; що там було пригоже і домашне, поховало ся де хто міг — а ту уже в хаті козаки: склянки та фляшки Жидови товчут та псуют, що подибают. Жид засапаний, ледве дише, та якось запхав ся у груубу, та з страху не постеріг, що там уже стояв у куточку .. панського війска капитан, що був також перед козаками сховав ся.

Ледви Жид випростував ся, аж пан капитан хоть тихо а з притиском на него: „Жидзю, а чапка?"— бо Жид як стояв у шапці, так і в шапці у грубу вліз. — Жидище сарака бачит, що меже два огні попав ся, сіпнув за шапчину, тай думає собі: „Ай вай! ц-ц-ц! що то за капитанство з Жидом у одній грубі!"

Миши погоріли

Купив собі раз дуже богатий Жид село, і зачав яко пан дідич лани засівати, сіна робити, горілку на винницях курити

та пива варити, коли на брагу ставляти, одним словом господарив собі як пан. Все господарство эму добре ішло, сам в кождий куток заглянув тай підстаростів собі вірних полобирав, самих Жидків; лишень не міг порадити з проклятими мишами, що в гумні та по засїках таку шкоду му робили, що як возьмут було стирти розбирати, то наш пан Абрам ходить як не свій, лиш поцмокуэ, то за бороду бере ся, то волосэ рве.

Раз прибіг гуменний засапаний: ,,Пане Абрагами! нещастэ, гумно погоріло, три стирли пшениції попелом сїло!" — ,,А... миши що?" запитав борзо пан Абрам. — ,,Та чорт і миши забрав" відказав гуменний. — ,,Що, погоріли?" спитав пан Абрам, витріщивши очи. — ,,Та погоріли, ніколи було утїкати," відповів гуменний. — ,,То-то-то, добре на них, на що псяюхи мою пшеницю псуют!"

Добрий апетит!

Заїхав раз пан вельможний
в корчму попасати
й казав собі корчмареви
добрий обід дати.
„Ай вай! вельможний дздзіцу,
в дома ніц не маю;
сам кілька день з бахурами
з голоду здихаю!"
Цо ти похцеш? гейже, хлопци,
везьцє сє до жида!
Двадзєсця пэнць виліччиць му,
пох вэ цо то бєда."
Прискочили гайдуки
й Жидка за підбоки,
„Ай! Панэ я забуле —
э каша нівроки!"
И чим скорше до алькира
поспішив Жидиско:
горячої каші пану
приніс повну миску.
Виїв кашу пан вельможний
попив облизав ся

та до Жида корчмаря
ласкаво озвав ся:
„Доброи каше, эдна шельмо,
на обяд нам далесь,
а з почонтку, же нїц нэ маш,
пшед намі кламалесь!?“
„Ни! звідки я бідний Жидок
могло тоэ знати,
що панам таке паскіство
буде смакувати?
„Моэ Рифке дуже хоре, —
знать буде вмирало,
воно собі тую кашу
до болячки клало...“

Добра порада

Прийшов мужик до шинку
Тай став у порога,
А Жидівка лементуэ:
„Вей мір біитесь БоГа!

Порадьте що, пане ґаздо,
Біль великий маю,
Геть всї зуби в мене болять,
Вже не витримаю!"
Подумав мужик хвилину,
Врешті повідаэ:
„Знаю я одно лїкарство:
Зараз помагаэ.
Возьміт в уста зимной води
З ріки або студнї,
Сядьте на горячу кухню
Й сидїть до полудня.
Аж коли вам вода в устах
Вже зачне кипіти,
Тогди плюньте, а зуби більш
Не будуть болїти..."

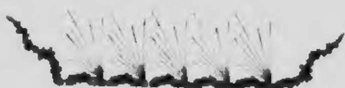
Жид і Бога здурить.

Іван. Що ти Срулю ходиш в черевиках, коли тобі жінка загибла? Твоя віра така, що ти маэш цїлий тиждень босо ходити.

Сруль. Ніврочку, ви правду кажете, но віра правду таки наказуэ, та адіт, чи я не ходжу босо?

Іван. Як босо ходиш, коли маэш на ногах черевики?

Сруль. Босо ходити, то значит, щоби нога ставала на землю, правда? Дивіт, я насипав землї до черевиків, то я не маю гріху, бо хоть в черевиках, а я таки босо ходжу.

ПІСНЯ на НУТУ
„Верховино сьвіт ку ти наш!“

Парховино, дїдьку ти наш,
гей, як без тебе-б ся жило!
як крицю ржа, так гризеш нас
безкарно, підло — аж „мило“
Гей нема то права, права, як у Галилеї,
коби минї погуляти помежи эвреї!
З року на рік, ба й по роках
жидівска лихва зростаэ;
в бекеши гріш, вексель в руках —
за ґойом вічно шукаэ.

Беремо ся беремо ся раз жидів прогнати,
а тимчасом вони всім нам ліцитують хати.
Віки цілі, би ніч, би день
їсть мясо, кровцю пэ нашу;
а руський хлоп дурний як пень
хлепче борщ голий та квашу.
Мають жиди Арґентину, на весь сьвіт вже
(чути,
якже-ж тебе парховино тяжко ся позбути!
Там барон Гірш не клав ще меж,
хлоп піде теж за тобою
і там кожух з него здіймеш,
відтак го копнеш ногою.
Я з жидівских дармоїдів кепкую, сьмію ся,
нехай мене й поцілують — то я небою ся,
Не вабить нас баронів лесть,
Коб лиш здоровлэ на хлопи...
У нас э Geld — у шляхти „честь"
отже ґешефтів на копи!
Ой не втечеш від нас хлопе, анї до Ка-
(нади,
бо ти дурний і без жида не даш собі ради!